

SLOVENSKÁ KOMORA PSYCHOLÓGOV

ETICKÝ KÓDEX

PREAMBULA

Tento kódex je súborom pravidiel, ktorými sa riadia všetci registrovaní psychológovia v Slovenskej komore psychológov, a ktorý im pri vykonávaní psychologickéj činnosti pomáha, aby bol zachovaný vysoký štandard profesionality poskytovaných psychologických služieb, a aby z nich mali klienti/pacienti čo najväčší úžitok.

1. VŠEOBECNÉ PRINCÍPY

Psychológovia vykonávajú svoje povolanie v prospech jednotlivca a spoločnosti, v duchu úcty k osobnosti človeka, k životu a zdraviu.

Psychológovia sú nestranní, rešpektujú svojich klientov/pacientov a pri vykonávaní psychologickéj činnosti vždy zachovávajú najvyšší možný etický štandard. Musia vykonávať svoju činnosť tak, aby záujmy a dobro ich klientov/pacientov ako i účastníkov výskumu boli ich najvyššou prioritou.

2. KOMPETENCIA (pôsobnosť a právomoc)

Psychológovia si pri vykonávaní psychologickéj činnosti udržiavajú vysoký štandard svojej profesionálnej kompetencie a rozvíjajú ju sústavným vzdelávaním; zároveň si uvedomujú a zachovávajú jej obmedzenia, identifikujú a odstraňujú vplyvy, ktoré ju môžu narušiť alebo spochybniť.

O s o b i t n e :

- 2.1** si nesmú priamo alebo nepriamo robiť nárok na psychologickú kvalifikáciu alebo hodnosť, ktorú nevlastnia, ani si nárokovať kompetenciu v akejkoľvek oblasti psychológie, ktorú riadne nezískali, na výsledky, ktoré nedosiahli alebo na spôsobilosti, ktoré nemajú;

- 2.2** vedia rozoznávať hranice vlastnej kompetencie a nevykonávajú žiadnu formu psychologickéj činnosti, na ktorú nemajú zodpovedajúcu prípravu alebo kvalifikáciu;
- 2.3** zabezpečia, aby ich kvalifikácia, spôsobilosti a názory neboli nesprávne interpretované inými osobami a korigujú všetky nesprávne interpretácie, ak sa vyskytnú;
- 2.4** ak sú požiadaní o poskytnutie psychologickéj služby a zvažia, že služba primeraná povahe problému nie je v ich kompetencii, podniknú všetky potrebné a realizovateľné kroky, aby túto službu žiadateľovi poskytol iný odborník, ktorý má primeranú kvalifikáciu a právomoc;
- 2.5** musia zabezpečiť a zodpovedajú za to, aby tí, ktorí pracujú pod ich priamym dohľadom, rovnako dodržiavali všetky prijaté zásady, najmä aby vedeli rozoznávať hranice svojej kompetencie a nepôsobili mimo nej.

3. ZÍSKANIE INFORMOVANÉHO SÚHLASU A VZŤAH DÔVERY

Psychológovia sú povinní zabezpečiť, aby každý zainteresovaný účastník pochopil podstatu nimi vykonávanej psychologickéj činnosti a možných následkov, ktoré z nej pre účastníka/-ov vyplývajú.

O s o b i t n e :

- 3.1.** podniknú všetky potrebné kroky, aby informovaný súhlas bol platný s výnimkou prípadov, keď službu poskytujú nútene (v súlade a so zachovaním všetkých príslušných zákonných noriem). Vždy konzultujú so skúseným kolegom – profesionálom (príp. viacerými), keď zvažujú odmietnutie poskytnutia informácie o psychologickéj službe (metóde) konkrétnemu klientovi/ pacientovi.

Neposkytnú ju len v prípadoch, keď je to:

- nevyhnutné v záujme objektivity jej uplatnenia,

- v záujme samotných klientov/pacientov (vtedy nepodajú úplnú informáciu účastníkom vyšetrenia vopred, ale informáciu o cieľoch, dôvodoch a dôsledkoch procedúry poskytnú následne);

- 3.2. pri poskytovaní psychologickej služby (pomoci, podpory alebo posily) osobám, ktoré nie sú schopné platného informovaného súhlasu, vyžadujú si súhlas ich zákonného zástupcu;
- 3.3 zdržia sa zavádzajúceho alebo nadneseného hodnotenia podstaty a efektívnosti svojich metód a ich pravdepodobných dôsledkov spôsobom vzbudzujúcim nerealistické očakávania klientov/pacientov a tiež takéhoto ovplyvňovania verejnosti prostredníctvom reklamy;
- 3.4 urobia všetko pre to, aby ani nepriamo nezavádzali tých, ktorým poskytujú psychologické služby čo sa týka podstaty alebo pravdepodobných dôsledkov akýchkoľvek nimi vykonávaných zákrokov a postupov;
- 3.5 identifikujú a podporujú práva tých osôb, ktorých spôsobilosť udeliť platný informovaný súhlas by mohla byť znížená, vrátane detí, mentálne postihnutých, starých a tých, ktorí sú v inštitucionálnej starostlivosti;
- 3.6 musia ešte pred začiatkom poskytovania psychologickej služby informovať potenciálnych klientov/pacientov o ich práve na odstúpenie od služby aj v jej priebehu a musia umožniť jednotlivým účastníkom psychologických služieb realizovať právo na zrušenie ich súhlasu k aplikácii profesionálnych postupov aj v ich priebehu;
- 3.7 psychológovia musia sami ukončiť poskytovanie psychologickej služby, ak z nej klient nemá úžitok;
- 3.8 primeraná, vopred dohodnutá finančná odmena je vecou zainteresovaných strán. Uvedené sa týka i finančnej náhrady v prípade zrušenia súhlasu k poskytovaniu psychologickej služby.

4. OCHRANA ZÁUJMOV KLIENTA

Psychológovia musia urobiť všetky dostupné opatrenia na zabezpečenie ochrany všetkých informácií získaných v priebehu vykonávania psychologickéj činnosti alebo výskumu a chrániť dôvernosť takto získaných a uchovávaných údajov o jednotlivcoch, organizáciách alebo účastníkoch výskumu. Bez vyjadrenia ich súhlasu nesmie dôjsť k narušeniu tejto ochrany ani úmyselne, ani z nedbanlivosti. Ochrana informácií musí byť zabezpečená v súlade s právnymi predpismi.

O s o b i t n e :

- 4.1 psychológovia dbajú o to, aby sprostredkované informácie získané v priebehu vykonávania psychologickéj činnosti alebo výskumu mali takú formu a obsah, ktoré neumožňujú identifikáciu osôb alebo organizácií;
- 4.2 iným psychológom a odborníkom poskytujú (odosielajú) personálne identifikovateľné informácie iba po vyjadrení súhlasu tých, ktorých sa tieto údaje týkajú (vždy v najlepšom záujme účastníkov služieb alebo výskumu a podľa zákona) s výnimkou, keď pracujú v tíme alebo spolupracujú s inými psychológmi, resp. inými odborníkmi. Vtedy musia účastníkom služieb alebo výskumu vždy objasniť rozsah, v ktorom personálne identifikovateľné informácie môžu byť sprostredkované iným zainteresovaným odborníkom;
- 4.3 vo výnimočných prípadoch, keď je odôvodnený predpoklad narušenia záujmov alebo bezpečnosti účastníkov služieb alebo tretích osôb, ktoré môžu byť poškodené účastníkovým správaním, urobia také kroky, ktoré považujú za nevyhnutné, vrátane informovania oprávnených tretích osôb bez predchádzajúceho súhlasu účastníkov.
- 4.4 podniknú všetky potrebné opatrenia na to, aby záznamy, ktoré sú pod ich kontrolou, boli personálne identifikovateľné iba dovtedy, kým je to potrebné v záujme tých, ktorých sa týkajú (alebo výnimočne dlhšie, v záujme vývoja a výskumu

psychologických metód) a zariadenia, aby sa tieto záznamy stali anonymnými, keď potreba ich personálnej identifikácie z horeuvedených dôvodov pominie;

4.5 všetky audio-, video- alebo fotografické záznamy účastníkov služieb alebo výskumu (s výnimkou záznamov verejných vystúpení) uskutočňujú len so súhlasom tých, ktorých sa to týka, a to len v priamej súvislosti s poskytovanou službou alebo výskumom. Rovnaká podmienka platí aj pre následné použitie týchto záznamov.

4.6 vykonajú všetky dostupné opatrenia na zabezpečenie všetkých záznamov, vrátane záznamov na počítačových médiách, v zmysle zákonných nariadení.

4.7 vykonajú všetky dostupné opatrenia, aby nimi vedení kolegovia chápali a rešpektovali dôvernosť získaných informácií.

5. OSOBNÉ SPRÁVANIE A KOLEGIÁLNOŠŤ

Psychológovia sa správajú a vystupujú tak, aby nepoškodili záujmy účastníkov svojich služieb alebo výskumu a nenarušili dôveru verejnosti voči psychológii ako vede, voči psychologickému odboru, ani voči vlastným schopnostiam zodpovedne vykonávať svoje profesionálne povinnosti.

O s o b i t n e :

- 5.1** pri vykonávaní psychologického výkonu sa musia zdržať nevhodného správania nežiaduceho z hľadiska záujmov užívateľov ich služieb alebo účastníkov výskumu;
- 5.2** nevykonávajú odbornú činnosť, keď je ich fyzický alebo psychický stav v dôsledku napr. konzumácie alkoholu, liekov, alebo ochorenia či osobného stresu taký, že ich schopnosti alebo profesionálny úsudok môžu byť narušené;
- 5.3** nesmú zneužívať profesionálne vzťahy so spolupracovníkmi a vyhýbajú sa sexuálnemu obťažovaniu na pracovisku;
- 5.4** nesmú zneužiť zvláštny vzťah závislosti alebo dôvery, ktorý môže vzniknúť v

- profesionálnej psychologickej praxi;
- 5.5** nesmú nadviazať intímny vzťah s osobami, ktorým poskytovali alebo poskytujú psychologické služby, a to minimálne po dobu dvoch rokov od ukončenia poskytovania psychologickej služby;
  - 5.6** nesmú sa usilovať získať významný finančný alebo materiálny prospech od tých, ktorí využívajú ich služby, nad rámec toho, čo bolo dohodnuté zmluvne, ani prijať takýto prospech za služby, ktoré sú odmeňované platom;
  - 5.7** dbajú o dodržiavanie bezpečnosti čo sa týka všetkých prístrojov a laboratórnych postupov používaných v profesionálnej praxi alebo výskume;
  - 5.8** zaistia bezpečné uloženie psychologických testov, psychodiagnostických pomôcok a záznamov z psychologických vyšetrení. Musia zabrániť tomu, aby k nim mali prístup alebo ich používali neprimerane vzdelané alebo inak nekvalifikované osoby;
  - 5.9** nesmú dopustiť, aby ich profesionálna zodpovednosť a štandardy psychologickej činnosti boli znížené v dôsledku prihliadania k faktorom náboženstva, pohlavia, rasy, veku, národnosti, politickej príslušnosti, sociálneho statusu, triedneho pôvodu alebo iných vonkajších faktorov;
  - 5.10** voči ostatným psychológom i nečlenom komory vystupujú v duchu zásad stavovskej a profesionálnej kolegiálnosti postavenej na dôvere a spolupráci. Sú povinní uznávať ich ako kolegov, správať sa voči nim zdvorilo a korektne a zdržať sa akýchkoľvek útokov (ústnych, písomných, či nepriamych) voči nim alebo zneváženia ich profesionálnej spôsobilosti;
  - 5.11** ak nadobudnú odôvodnené podozrenie z neprimeraného profesionálneho prístupu kolegu, sú povinní ho na to vhodným spôsobom upozorniť. Ak nedôjde k náprave, obrátia sa na kontrolný výbor komory.

6. ZACHOVANIE NEZÁVISLOSTI, NESTRANNOSTI A MLČANLIVOSTI

- 6.1** Psychológovia sú povinní zachovať si v každej situácii svoju nestrannosť, profesijnú nezávislosť a profesionálnu objektivitu.
- 6.2** V súlade so zákonom zachovávajú povinnú mlčanlivosť o veciach, ktoré sa dozvedeli pri vykonávaní psychologickéj činnosti. Táto povinnosť mlčanlivosti sa vzťahuje aj na ich spolupracovníkov a podriadených a trvá aj po ukončení nimi poskytovanej služby.
- 6.3** Výnimkou z povinnej mlčanlivosti je poskytovanie psychologických služieb organizácii alebo právnickej osobe pre účely personálnej práce (napr. posudzovanie psychickej pracovnej spôsobilosti, konkurzné konanie alebo pracovné hodnotenie zamestnancov); keď psychológovia poskytujú príslušné informácie v nevyhnutnom rozsahu. Pre tento účel psychológovia získajú primeranou formou prejavový súhlas uchádzača alebo pracovníka. Podpisom potvrdený informovaný súhlas zainteresovanej osoby je potrebný vždy, ak sa informácie získané psychologickými metódami majú použiť pre iný ako pôvodný účel.

7. ZÁVEREČNÉ USTANOVENIE

Psychológovia sú pri registrácii do Slovenskej komory psychológov povinní oboznámiť sa s týmto kódexom a podpisom potvrdia, že sa zaväzujú dodržiavať ho.

Prezident SKP
PhDr. František Skokan, v.r.